

Aggressiv og god underholdning

Feministen og satirikeren slår til igjen. Kritisk, aggressiv og direkte.

Av Elisabeth Leinslie

AN EVENING WITH JOHNNY JOHNSON

Av og med: Kate Pendry

Black Box Teater, 9/2-05

Johnny Johnson har allerede startet showet når vi kommer inn – han sitter og venter på oss i godstolen sin mens han ser på et konsertopptak fra 1969. Vi får senere vite at det er opptak fra gratiskonserten Rolling Stones arrangerte på Altamont Motor Speedway i San Fransisco, og som ifølge Johnny var selve starten på hele feminismebevegelsen. En paradoksal hendelse som stod for ”peace and love”, men endte i ”død og fordervelse”. I denne forestillingen behandles feminisme og anti-feminisme som likestilte temaer, og det settes dermed opp et tilsvarende paradoks. Forestillingen speiler en anti-feministisk ukultur som har oppstått i kjølvannet av post-feminismen. Feministen i Pendry slår altså sterkt ned på scenen i denne produksjonen – som i de fleste andre produksjonene hennes.

Klisjeer

Vi er altså bedt hjem i stua til Johnny Johnson – en gjennomsnittlig, litt kjerring-gubbete og merkelig sympatisk mann på 40 år, som er fullstendig bevisst sin ”gjennomsnittlighet” og spiller på den for det den er verdt. På grensen til parodi, men Pendry balanserer det hele. Valg av karakter gjør at hun kan gå rett på sak, uten intellektuelle og poetiske spissfindigheter. Her får vi den ene klisjeen etter den andre servert på et tragikomisk fat! Et temmelig kritisk, aggressivt og konfronterende fat. Er hun aggressiv Kate Pendry? Eller er det Johnny Johnson som er aggressiv? Det er ikke godt å si, for grensen mellom karakteren Johnny og Pendry selv fremstår til tider som svært flytende.

Velkjente poeng og temaer strømmer fra Pendry. Ingen overraskende eller nye perspektiver fra mann til mann, mann til kvinne og mann-kvinne til mann og kvinne. Men kanskje er det nettopp det Pendry vil påpeke; at feminismen har stivnet.

Historien om en anti-feminist

Forestillingen bindes sammen av en historie fra en ingeniørhøgskole i Montreal: En historie om en anti-feminist som en dag går berserk og dreper 14 kvinnelige studenter ved skolen. Hans motiv er kvinners kamp om arbeidsplasser som han mener frarøver menn deres arbeidsplasser – hans parole er at kvinner bør holde seg hjemme. Man lurer etter hvert på om dette er et bilde på Johnny Johnsons eget indre. For han viser en utrolig aggressiv holdning mot kvinner og deres mange ufattelige handlinger – samtidig som han forguder dem.

Hovedsakelig er det kvinners egne anti-feministiske handlinger og holdninger Johnny Johnson *reagerer* på: Hvorfor går vi med g-strengtruse når de er så jævlig ubehagelige og ikke minst uhygieniske? Hvorfor leser vi all møkka som står i kvinneblader? Hvorfor er vi så opptatt av vekta vår og hvorfor putter vi silikon i puppene? Det er ikke mennene som ber om alt dette, mener Johnny; det er selvmotsigende og ufattelige handlinger kvinner selv må stå til rette for. Nå har vestlige kvinner endelig oppnådd rettighetene de har kjempet så hardt for –

men hva gjør vi? - Jo, vi løper fra ansvaret det medfører og misligholder rettighetene ved å oppføre oss uansvarlig og utro.

Johnny Johnson utsetter publikum for en rekke direkte verbale angrep: Har du tatt livet av noen? Er du blitt voldtatt? Har du voldtatt? Har du hørt om date-voldtekt? Dette er bare en av mange salver som slenges mot oss, og den ender i et forsvar for mannens handlinger. Kvinnen kan ”ha det så godt” når hun frister han. Dette har vi hørt før, men det er også poenget: For ifølge Johnny Johnson er alle menn for søppel å regne, og de kan ikke forandre seg. Ønsker kvinner mindre seksuell trakassering må de sørge for dette selv. Dette har vi jo også hørt før, men kan det behandles ofte nok? Det oppfordres dermed til nok en selvransakelse, angående ansvarsforhold ved seksuell trakassering i hjemmet og samfunnet – for Pendry gir ingen svar, hun setter opp problemstillinger.

Betydningsmessig sett får teksten flere dimensjoner når den uttales i en postfeministisk tid. Å konfrontere kvinner med disse perspektivene i dag, betyr noe annet enn hvis teksten ble iscenesatt på 1960-70-tallet. Eller kunne den i det hele tatt vært laget på den tiden? Den er tross alt basert på research blant menn i dag – og de har vel forhåpentligvis forandret seg på 40 år (selv om Johnny Johnson hevder at menn ikke kan forandre seg).

The cock box of shame

Johnny Johnson skammer seg for sin aggressivitet og verbale angrep. Han unnskylder seg gjentatte ganger, og plasserer seg stadig i sin egen lille skammekrok: ”the cock box of shame”. Her blottes han sin slappe og velproporsjonerte penis. Men, som menn flest, er han ikke fornøyd med den heller. Han er i det store og hele ikke særlig fornøyd med noe, Johnny Johnson. Lettere paranoid er han også. Han værer stadig en passiv aggresjon fra publikum, spesielt fra kvinnene i salen, og er redd for at vi skal ta han etter forestillingen. Noe noen av oss kanskje også ville gjort hvis vi møtte han i virkeligheten, men opphøyd på en scene får karakteren flere dimensjoner, også sosialpolitisk.

Skammekroken er *en* strategi han bruker for å unnskyldes seg og blidgjøre oss etter ett av sine utfall, ved et tilfelle vil han rense luften ved å vise oss en video. Han setter på en særdeles dårlig pornofilm (eller ganske gjennomsnittlig vil noen hevde). I kjølvannet av videoen problematiseres pornoens rolle som en nødvendighet for seksuell tilfredsstillelse – noe Johnny har mye erfaring med, blant annet grunnet hans ensomhet.

Opprør og implisitte oppfordringer

An Evening With Johnny Johnson speiler avantgardens konstante opprør; både angående kunstinterne og kunsteksterne problemstillinger. Pendry tøyser kommunikasjons-kontrakten med publikum, hun kritiserer og konfronterer oss med egne (velkjente) tabuer og fordommer, og hever samtidig kritikken opp på et sosialpolitisk nivå. Opprørsk, men fullstendig bevisst om at det er vanskelig å sjokkere dagens publikum. Vi sjokkeres kanskje ikke i særlig grad, men det er til tider deilig ubehagelig. Spesielt når hun isolerer enkeltindivider blant publikum og konfronterer deres intimsfære direkte. Da sitter vi med tanken om at det kunne like gjerne vært meg. Vi blir med andre ord bevisst vår rolle som individer og sosiale vesener som mer eller mindre tvinges inn tematikken, fremfor å gis muligheten til å distansere oss som når vi er en del av massen.

Med en god porsjon satire, selvrefleksjon og selvbevissthet fra Pendrys side, får vi slengt i trynet alle de forbanna klisjeene – som vi kjenner oss så altfor godt igjen i. Det føles som et desperat skrik om en sosialpolitisk oppvåkning. Følgelig åpner Pendry for samtaler om *noe*

av det vi føler er ubehagelige temaer i våre liv: Kroppsfikserthet, sex, porno, feminisme, anti-feminisme, aggresjon, frykt, ensomhet, homofili, klesstil, kjærlighets sorg, glossy magasiner, kunst og politisk ukorrekthet. Ved å iscenesette disse temaene hever hun dem opp til offentlige tema, og gjør dem dermed til allment eie. Samtidig speiler denne opphevingen et ønske om å knuse tabuene – eller klisjeene, om du vil. For kritikken er sylskarp, og løsningene er langt ute av syne – formen impliserer en oppfordring til tilskueren om å søke svar og løsninger selv.

Dette er en forestilling jeg håper vi får se på flere forskjellige typer scener. En forestilling både menn og kvinner i ulike aldrer bør få med seg!